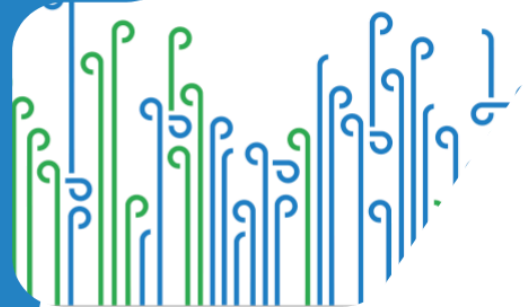

Lisa 2

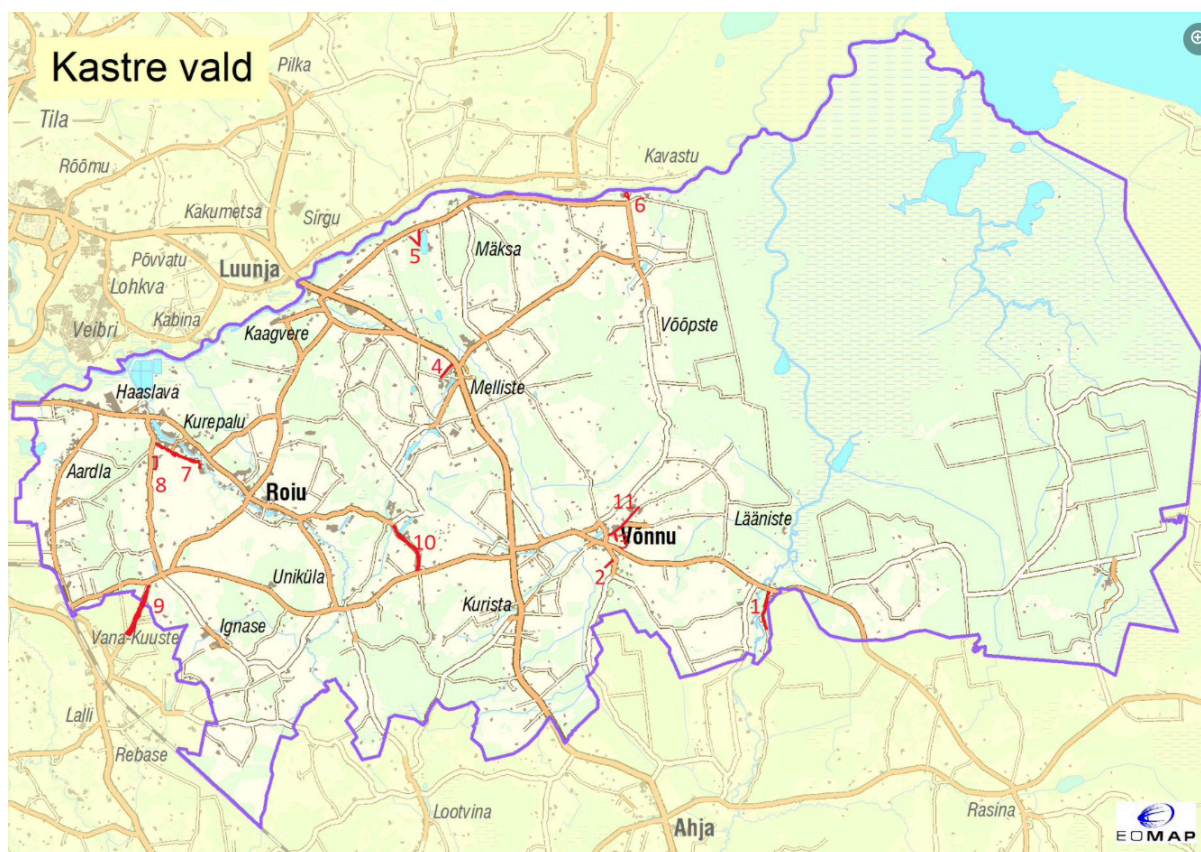
Hetkeolukorra kaardistus

1. Valla paiknemine ja asustus	2
2. Rahvastik	3
3. Elanike võimalusi avardav vald	7
4. Kodupaika arendav vald	14
5. Turvatunnet loov vald	17
6. Kogukondi kaasav vald	20

1. Valla paiknemine ja asustus

Ligi 6459 elanikuga (Rahvastikuregister 01.01.2025) Kastre vald asub Lõuna-Eestis Tartu maakonnas. Kastre vald moodustati 24. oktoobril 2017. aastal, kui ühinesid toonased Haaslava, Mäksa ja Võnnu vald ning ühendvallaga liideti toonase Meeksi valla Järvelja ja Rõka küla. Kastre valla pindala on 427 km², mis moodustab Tartu maakonna pindalast ca 14%. Vald piirneb Luunja, Kambja, Räpina, Põlva ja Peipsiääre vallaga.

Kastre valla pindala on 427 km² ja asustustihedus 15,13 in/km² (Rahvastikuregister 01.01.2025). Kastre vallas on kaks alevikku: Roiu ja Võnnu ning 49 küla (Aadami, Aardla, Aardlapalu, Agali, Ahunapalu, Alaküla, Aruaia, Haaslava, Hammaste, Igevere, Ignase, Imste, Issaku, Järvelja, Kaagvere, Kaarlimõisa, Kannu, Kastre, Kitseküla, Koke, Kriimani, Kurepalu, Kurista, Kõivuküla, Kõnnu, Lange, Liispõllu, Lääniste, Melliste, Metsanurga, Mõra, Mäksa, Mäletjärve, Paluküla, Poka, Päkste, Rookse, Rõka, Sarakuste, Sudaste, Tammevaldma, Terikeste, Tigase, Tõõraste, Uniküla, Vana-Kastre, Veskimäe, Võruküla, Võõpste).

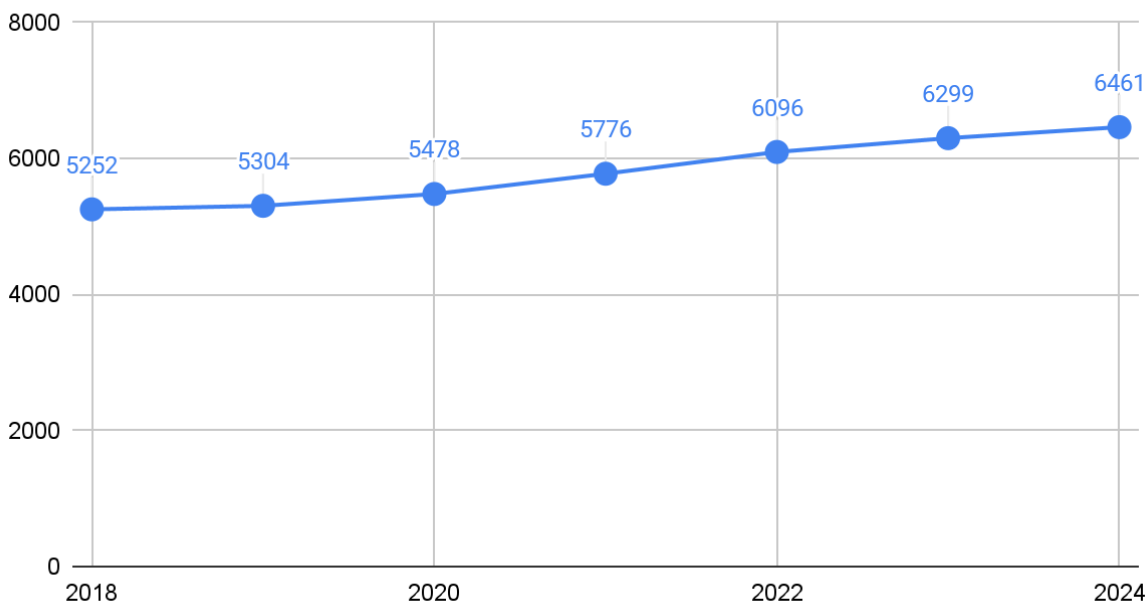

Joonis 1. Kastre valla kaart (Allikas: EOMAP).

2. Rahvastik

2025. aasta 1. jaanuari seisuga on Kastre valla rahvaarvu muutus ja elanike vanuseline koosseis näha alltoodud joonisel.

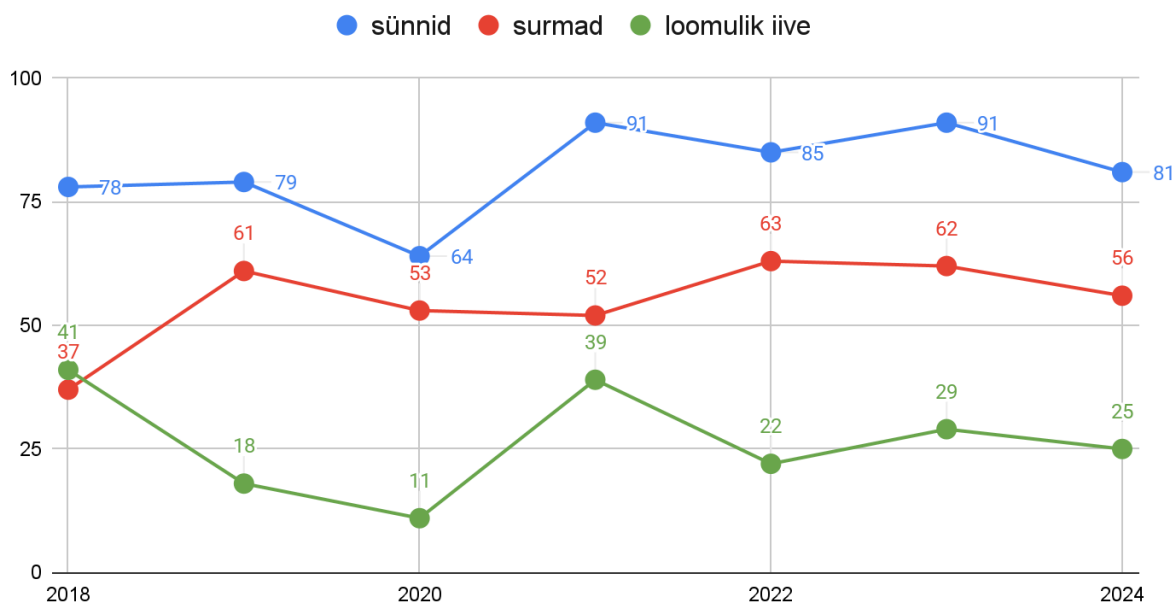
Kastre valla rahvaarvu muutus 2018.–2024. aastal

Joonis 2. Kastre valla rahvaarvu muutus 2018.–2024. aastal (Allikas: Rahvastikuregister).

Arvestades Kastre valla soodsat asukohta ja arendatavaid uusi elamupiirkondi (Kurepalu, Haaslava ja Aardlapalu külad) võib eeldada, et Kastre vallas jätkab rahvaarv kasvamist ka järgmisel kümnendil.

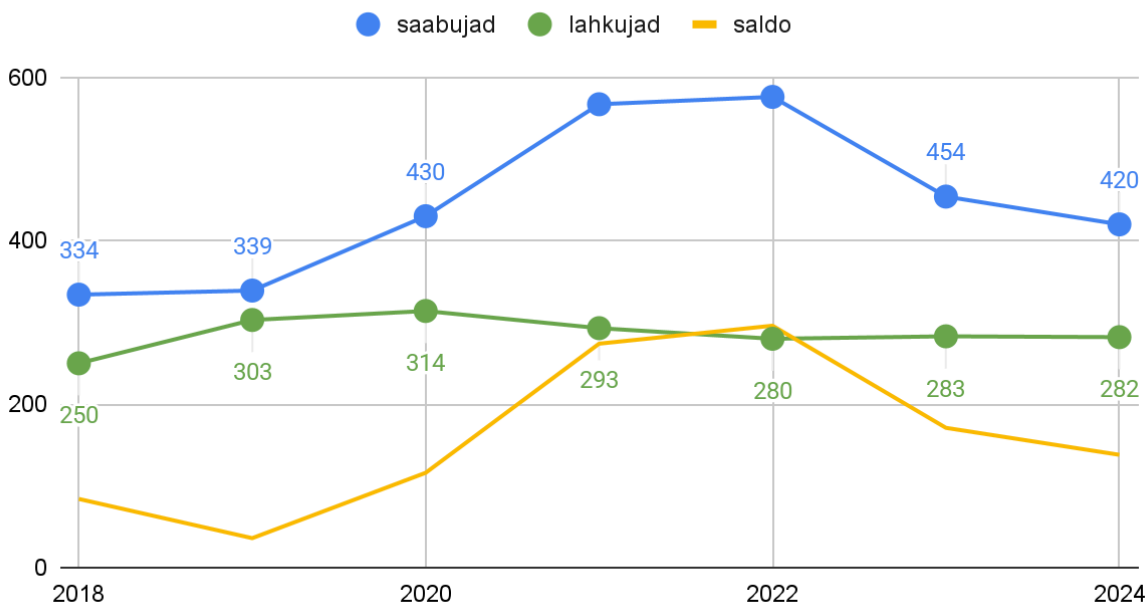
Kastre valla loomulik iive 2018.–2024. aastal

Joonis 3. Kastre valla loomulik iive 2018.–2024. aastal (Allikas: Rahvastikuregister).

Jooniselt nähtub, et Kastre valla loomulik iive on olnud 2018.–2024. aastal positiivne.

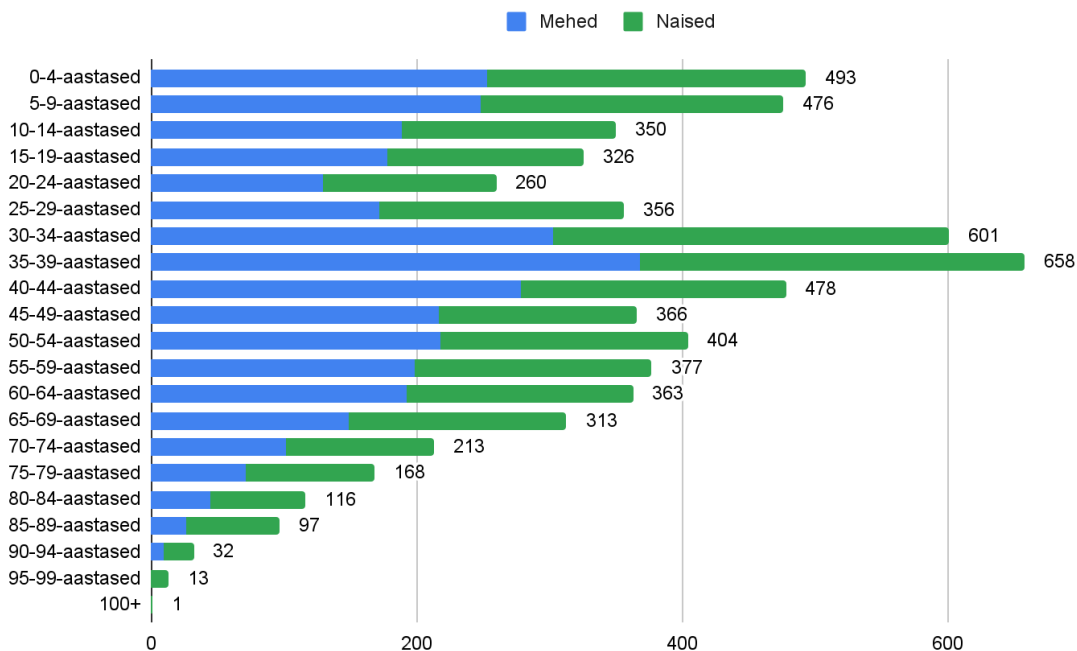
Kastre valla ränne 2018.–2024. aastal

Joonis 4. Kastre valla ränne 2018.–2024. aastal (Allikas: Rahvastikuregister).

Jooniselt selgub, et 2018.–2024. aastal on Kastre valda saabujaid olnud enam kui lahkujaid.

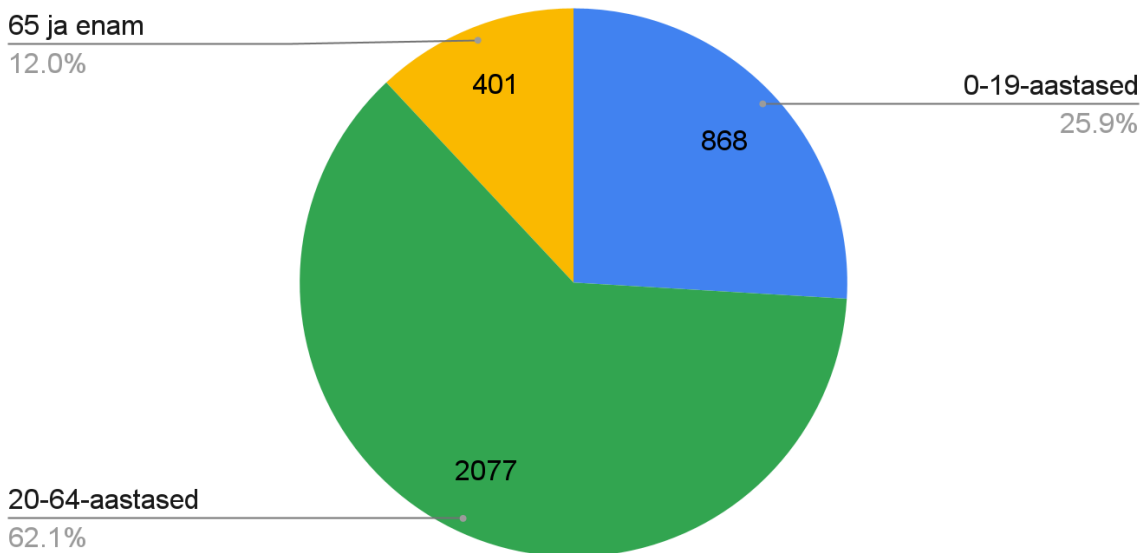
Kastre valla rahvastiku koosseis seisuga 01.01.2025

Joonis 5. Kastre valla rahvastiku koosseis seisuga 01.01.2025 (Allikas: Rahvastikuregister).

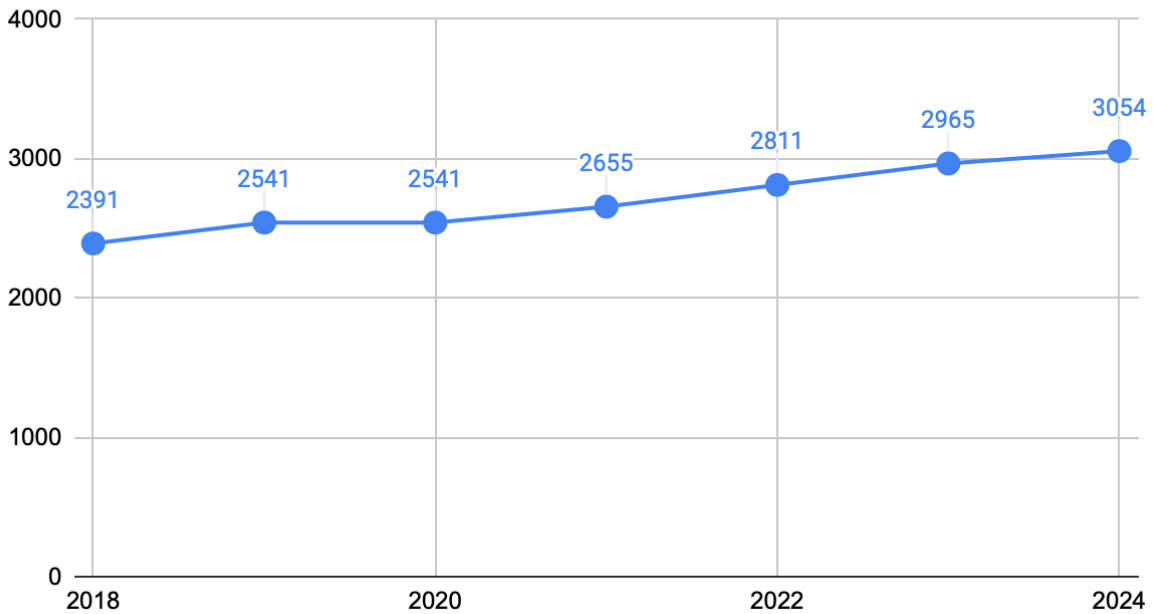
Jooniselt on näha, et Kastre vallas elab enim 35–39-aastaste ja 30–34-aastaste vanusegrupis olevaid inimesi.

Kastre valla elanike vanuserühmade osakaal kogurahvastikust seisuga 01.01.2025

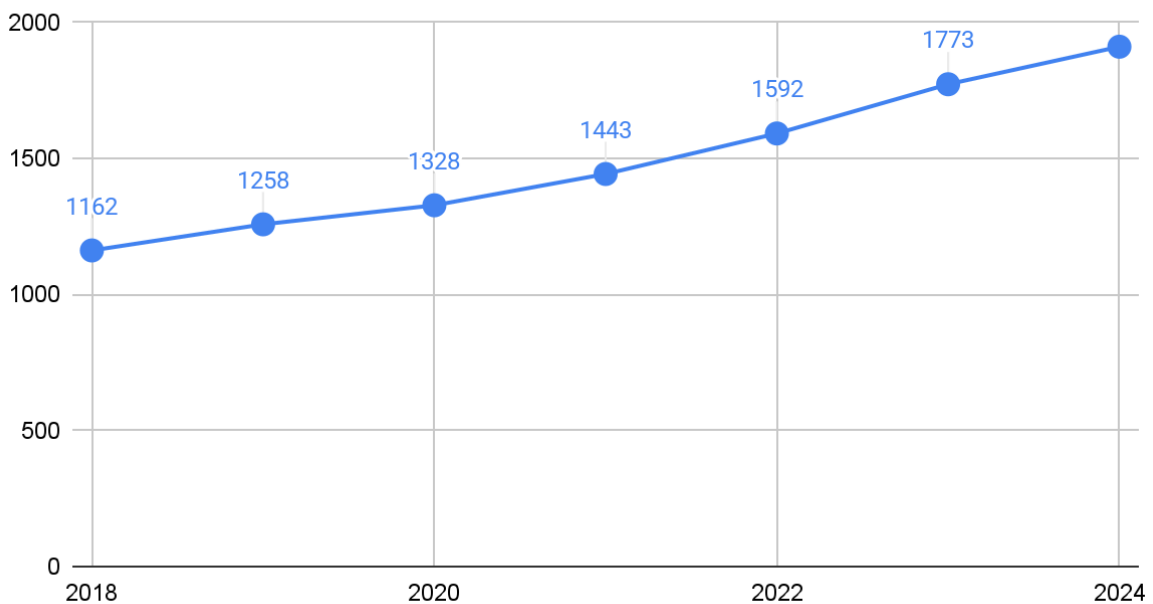
Joonis 6. Kastre valla elanike vanuserühmade osakaal kogurahvastikust seisuga 01.01.2025 (Allikas: Rahvastikuregister).

Maksumaksjate arv 2018-2024. aastal

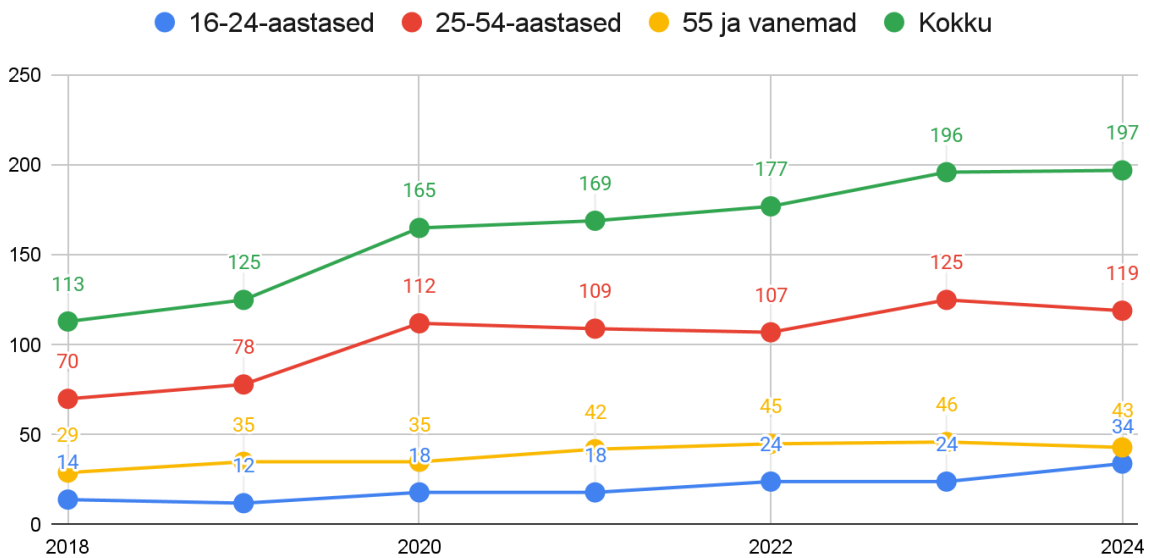
Joonis 7. Maksumaksjate arv 2018.–2024. aastal (Allikas: Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi väljamaksete andmete graafikud).

Keskmine sissetulek maksumaksja kohta 2018.–2024. aastal

Joonis 8. Keskmine sissetulek 2018.–2024. aastal (Allikas: Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi väljamaksete andmete graafikud).

Keskmine registreeritud töötute arv Kastre vallas 2018.–2024. aastal

Joonis 9. Keskmine registreeritud töötute arv Kastre vallas 2018.–2024. aastal (Allikas: Statistikaamet).

3. Elanike võimalusi avardav vald

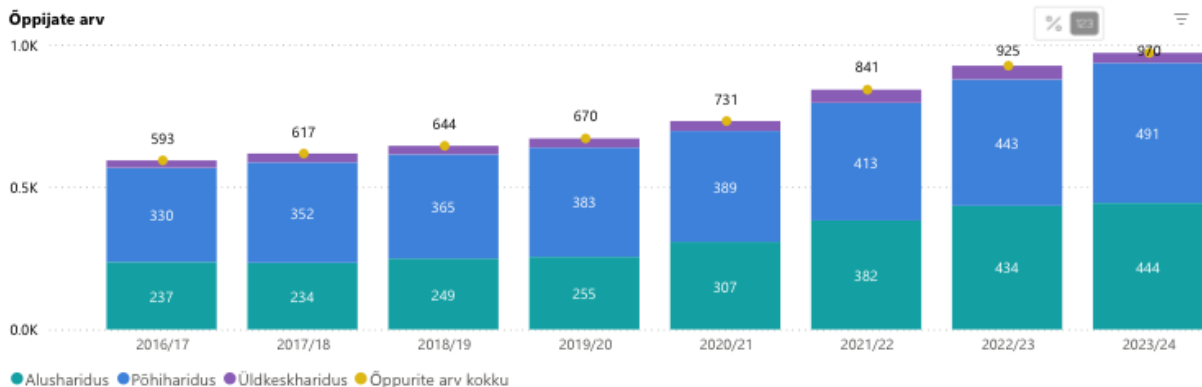
Hariduselu lähteolukord

Kastre vallas on kokku 5 haridusasutust:

- 2 lasteaeda (Võnnu lasteaed Värvuke, Lasteaed Laanelill);
- 2 lasteaed-põhikooli (Melliste Kool, Sillaotsa Kool);
- 1 põhikool-gümnaasium (Võnnu Keskkool).

Peale nende asub vallas ka Maarjamaa Hariduskollegiumi Emajõe õppekeskus, Haridus- ja Teadusministeeriumi hallatav põhikool psüühikahäirete ja käitumisprobleemidega lastele.

Järgnevatel joonistel on välja toodud Kastre valla munitsipaalomandis olevate õppeasutuste statistika.

Joonis 10. Kastre valla õppijate arv 2016/2017.–2023/2024. õppeaastal (Allikas: Haridussilm).

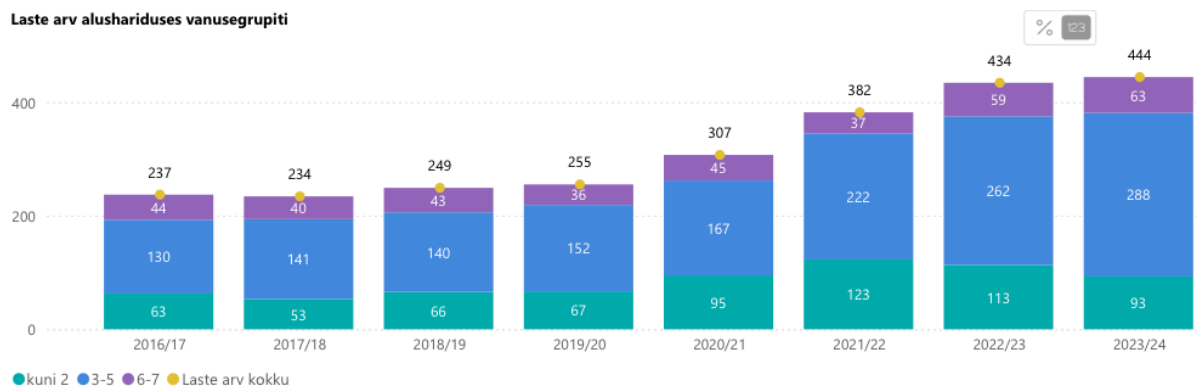
Õpilaste arv on aasta-aastalt kasvanud nii alus- kui ka üldhariduses.

Alusharidus

Kastre vallas osutatakse alusharidusteenust neljas asutuses. Koolieelse lasteasutusena tegutsevad Võnnu lasteaed Värvuke ning Lasteaed Laanelill õppekohtadega Haaslava ja Mõra külas. Lasteaed-põhikoolina tegutsevad Melliste Kool ning Sillaotsa Kool õppekohtadega Päkste külas ja Roiul.

Vallale kuuluvates lasteaedades, sh lasteaed-põhikoolides, oli 2023/2024. õppeaastal avatud kokku 24 rühma ning neis kõigis käis kokku 444 last.

Laste arv alushariduses vanusegrupiti

Joonis 11. Kastre valla laste arv alushariduses vanusegrupiti 2016/2017.–2023/2024. õppeaastal (Allikas: Haridussilm).

Kaheksa õppeaastaga on laste arv alushariduses pea kahekordistunud. Jooniselt nähtub, et enim on kasvanud 3–5-aastaste laste arv.

KOV/Lasteasutus	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25
Melliste Kool	67	68	76	78	81	79	82	81	?
Sillaotsa Kool	103	101	110	107	161	241	279	288	91
Võnnu Lasteaed Värvuke	67	65	63	70	65	62	73	75	?
Lasteaed Laanelill	-	-	-	-	-	-	-	-	273
Kokku	237	234	249	255	307	382	434	444	516

Tabel 1. Kastre valla laste arv alushariduses haridusasutuste lõikes 2016/2017.–2024/2025. õppeaastal (Allikas: Haridussilm).

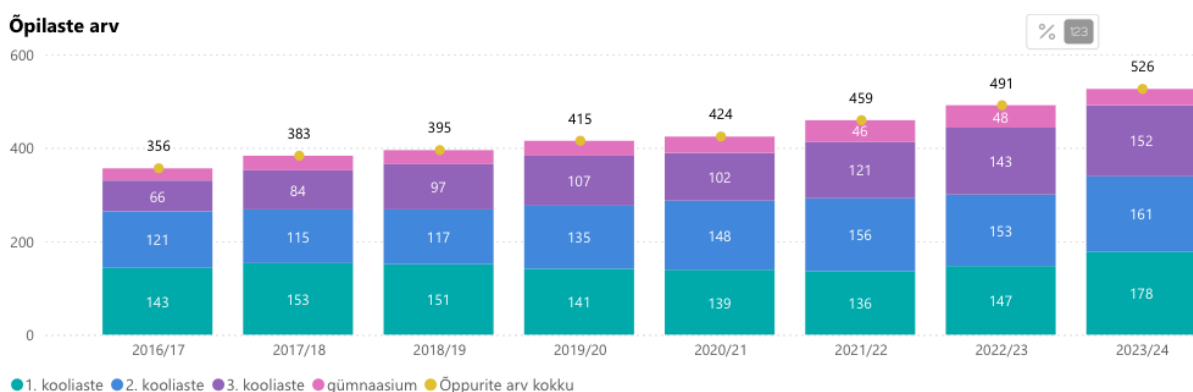
Pärast Lasteaed Laanelille avamist on lasteasutuste arv kasvanud kolmeni, rühmade arv 30-ni ning laste arv 516-ni.

Õppeaasta	Laste arv	Lasteasutuste arv	Rühmade arv
2016/17	237	3	13
2017/18	234	3	13
2018/19	249	3	14
2019/20	255	3	14
2020/21	307	3	18
2021/22	382	3	22
2022/23	434	3	23
2023/24	444	3	24
2024/25	516	4	30

Tabel 2. Kastre valla alushariduse rühmade arv 2016/2017.–2024/2025. õppeaastal (Allikas: Haridussilm).

Üldharidus

2024. aasta seisuga tegutseb Kastre vallas kolm üldharidust pakkuvat kooli: Melliste Kool, Sillaotsa Kool ja Võnnu Keskkool. Keskharidust on võimalik omandada ühes koolis –Võnnu Keskkoolis.

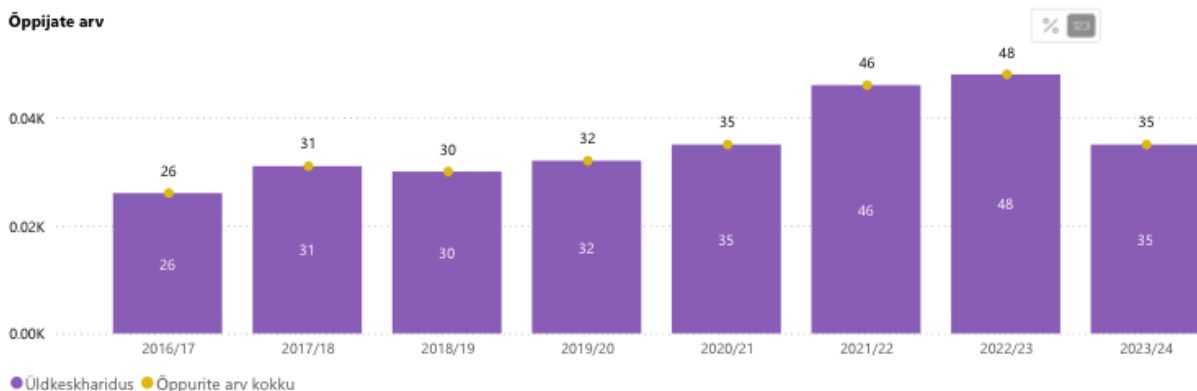
Joonis 12. Kastre valla õpilaste arv üldhariduses vanusegrupiti 2016/2017.– 2023/2024. õppeaastal (Allikas: Haridussilm).

Sarnaselt alusharidusele on õpilaste arv kasvanud aasta-aastalt ka üldhariduses.

KOV/Õppeasutus	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25
Melliste Kool	60	60	53	58	61	76	106	131	
Sillaotsa Kool	138	164	182	189	188	201	207	228	
Võnnu Keskkool	158	159	160	168	175	182	178	167	
Kokku	356	383	395	415	424	459	491	526	

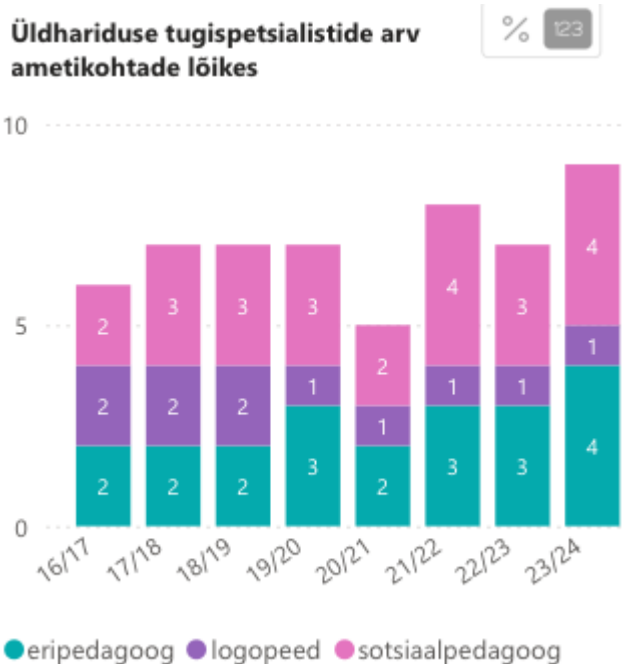
Tabel 3. Kastre valla õpilaste arv üldhariduses haridusasutuste lõikes 2016/2017.–2024/2025. aastal (Allikas: Haridussilm).

Kastre valla suurim üldhariduskool on Sillaotsa kool, millele järgneb õpilaste arvult Võnnu Keskkool ning veidi väiksema õpilaste arvuga veel Melliste Kool.

Joonis 13. Kastre valla Võnnu Keskkooli gümnaasiumiosa õppijate arv 2016/2017.–2023/2024. õppeaastal (Allikas: Haridussilm).

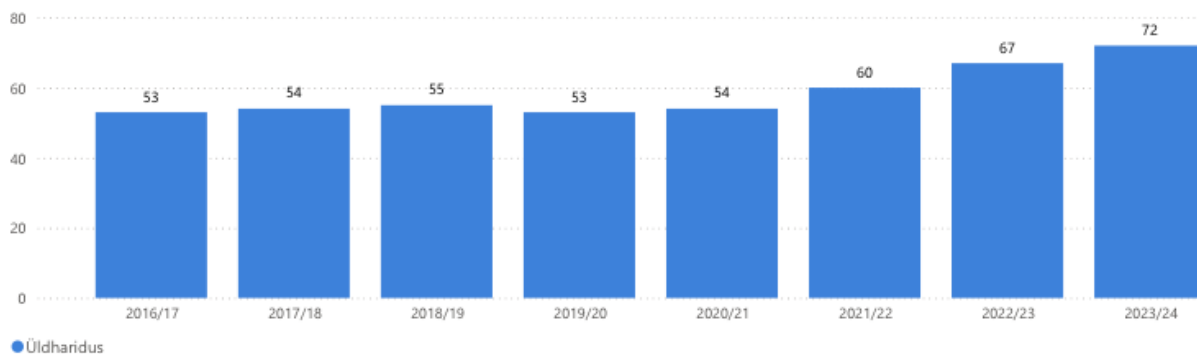
Võnnu Keskkooli gümnaasiumiosas käivate õpilaste arv on olnud aastate jooksul erinev, ent 2016/2017. ja 2022/2023. õppeaastate õpilaste arvu vahe on pea kahekordne. Valdavalt saab öelda, et ka gümnaasiumiosa õpilaste arv on stabiilselt kasvav, kui 2023/2024. õppeaasta välja arvata.

Joonis 14. Kastre valla üldhariduskoolide tugispetsialistide arv 2016/2017.–2023/2024. õppeaastal (Allikas: Haridussilm).

Üldhariduskoolides on ametikohtade lõikes tugispetsialistide arv aasta-aastalt kasvanud, sest ka laste arv koolides on kasvanud. Praegu on üldhariduskoolides kokku 9 tugispetsialisti: 4 sotsiaalpedagoogi, 4 eripedagoogi ja 1 logopeed.

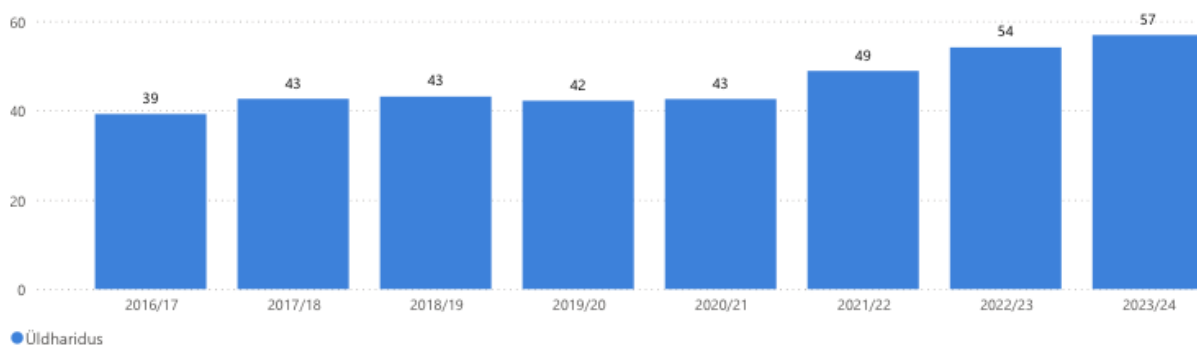
Õpetajate arv

Joonis 15. Kastre valla üldhariduskoolide õpetajate arv 2016/2017.–2023/2024. õppeaastal (Allikas: Haridussilm).

Õpetajate ja ametikohtade arv on samuti kasvanud, sest ka õpilaste arv on aasta-aastalt kasvanud. Üldhariduskoolides oli 2023/2024. õppeaastal õpetajaid kokku 72 ning ametikohti kokku 57.

Ametikohtade arv

Joonis 16. Kastre valla üldhariduskoolide õpetajate ametikohtade arv 2016/2017.–2023/2024. õppeaastal (Allikas: Haridussilm).

Üldhariduses töötava õpetaja haridustase	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24
Keskharidus või vastav kvalifikatsioon	4	4	5	7	6	8	7	6
Kesk- ja kõrghariduse vaheline kvalifikatsioon	2	4	4	4	5	5	4	4
Rakenduskõrgharidus või vastav kvalifikatsioon või Bakalaureusekraad või vastav kvalifikatsioon	12	12	10	8	9	12	12	16
Magistrikraad või vastav kvalifikatsioon	23	32	34	31	31	31	41	43
Magistri- ja doktorikraadi vaheline kvalifikatsioon	11	1	1	1		1	1	1
Doktorikraad või vastav kvalifikatsioon	1	1	1	2	3	3	2	2
Kokku	53	54	55	53	54	60	67	72

Tabel 4. Kastre valla üldhariduskoolide õpetajate haridustase 2016/2017.–2023/2024. õppeaastal (Allikas: Haridussilm).

Üldhariduskooli õpetajad loetakse [määruse](#) järgi kvalifikatsiooninõuetele vastavaks, kui õpetajal on magistrikraad või sellele vastav kvalifikatsioon, õpetajakutse ning eesti keele oskus vastavalt keeleseaduse ja selle alusel kehtestatud nõuetele. 2023/2024. õppeaastal

oli Kastre valla õpetajatest 46-l vähemalt magistrikraad. Magistrikraad puudus 26-l õpetajal. See tähendab, et vähemalt ligi kolmandik õpetajatest ei vasta õpetaja kvalifikatsiooninõuetele.

Üldhariduses töötavate õpetajate vanuseline jaotus	noorem kui 30	30-39	40-49	50-59	60 ja vanem	Kokku
2016/17	7	13	15	11	7	53
2017/18	4	15	13	14	8	54
2018/19	3	19	12	14	7	55
2019/20	3	13	15	14	8	53
2020/21	5	14	15	13	7	54
2021/22	7	17	15	13	8	60
2022/23	9	20	14	16	8	67
2023/24	9	22	15	12	14	72

Tabel 5. Kastre valla üldhariduskoolide õpetajate vanuseline jaotus 2016/2017.–2023/2024. õppeaastal (Allikas: Haridussilm).

Kastre valla üldhariduskoolide 72-st õpetajast on 26 üle viiekümne aasta vanused. See tähendab, et järgmise 10–15 aasta jooksul pensioneerub ligikaudu 26% õpetajatest.

Arengukava koostamise ajal peetud erinevatel aruteludel 2024. aasta kevadel ja sügisel kaardistati haridusvaldkonnaga seonduvad peamised vajadused:

- piisava arvu kvalifitseeritud õpetajate ja tugispetsialistide tagamise vajadus;
- erivajadusega lastele tugiteenuste saamiseks transporditeenuse tagamise vajadus;
- õppehoonete rekonstrueerimise vajadus;
- koolikohtade juurde loomise vajadus;
- erivajadustega lastele kohapealsete teenuste tagamise vajadus;
- gümnaasiumihariduse säilitamise vajadus.

Noorsootöö ja huvitegevuse lähteolukord

Kastre vallas tegutseb kolm valla halduses olevat noortekeskust: Melliste, Roiu ja Võnnu noortekeskus. Kastre valla noortekeskused tegutsevad avatud noorsootöö põhimõttel – keskused on avatud igale noorele. Noorsootööd tehakse noorte jaoks ja koos noortega. Noorsootöös lähtutakse võrdse kohtlemise, sallivuse ja partnerluse põhimõttest. Noorsootöö põhineb noorte oma osalusel ja vabal tahtel.

Noortekeskus	Külastuste arv	Unikaalsete külastajate arv
Melliste noortekeskus	2109	613
Roiu noortekeskus	767	317
Võnnu noortekeskus	703	274

Tabel 6. Kastre valla noortekeskuste külastajate arv 2024. aastal.

Noortekeskustes korraldatakse erinevaid huviringe nagu näiteks trummiring, viburing, kokandusring ja HK Unicorn Squadi tüdrukute teadusring. Noortekeskuse vahenditest olenevalt on noortel võimalik mängida laua- ja konsoolimänge, meisterdada, kokata, filme vaadata, õppida ja musitseerida.

Valla õpilased saavad huvitegevuses osaleda ka kõikides valla koolides, noortekeskustes ja rahvamajades. Keskmiselt tegutseb iga kooli juures 15–20 huviringi spordi, kunsti, kultuuri, tehnika ja teaduse valdkondades.

Arengukava koostamise ajal peetud erinevatel aruteludel 2024. aasta kevadel ja sügisel kaardistati noortevaldkonna ja huvitegevusega seonduvad peamised vajadused:

- noortekeskuste ruumide rekonstrueerimise ja remondi ning uue inventari vajadus;
- laste huvitegevuse mitmekesistamise vajadus;
- piisava arvu kvalifitseeritud noorsootöötajate ja huviringide juhendajate tagamise vajadus;
- valla otsustusprotsessidesse noorte rohkema kaasamise vajadus;
- noorte omaalgatuste suurem toetamise vajadus;
- huvitegevuse kalendri loomise vajadus.

Kultuurielu lähteolukord

2024. aasta seisuga tegutseb Kastre vallas kaks rahvamaja: Priiuse Seltsimaja Kurepalus ja Võnnu Kultuurimaja Võnnus. Mõlemas rahvamajas saab osaleda kultuurikollektiivide töös. Võnnus tegutseb kuus kultuurikollektiivi ja Priiuses seitse kollektiivi. Mõlema rahvamaja ruume on võimalik rentida.

Vallas tegutseb viis raamatukogu: Järvelja, Melliste, Roiu, Võnnu Võõpste raamatukogu.

Vallas asub kolm muuseumi: Eesti Lennundusmuuseum, G. Suitsu majamuuseum ja muuseumituba Järveljal.

Võnnu kiriku juures tegutseb Võnnu Jakobi kogudus.

Arengukava koostamise ajal peetud erinevatel aruteludel 2024. aasta kevadel ja sügisel kaardistati kultuurivaldkonnaga seonduvad peamised vajadused:

- Tartu linna pakutavate kultuurisündmustega konkurentsipüsivuse vajadus;
- kultuurimajade renoveerimise vajadus;
- kultuurisündmustele pääsemiseks transpordi tagamise vajadus;
- kohaliku kultuuripärandi säilitamise vajadus;
- kultuurisündmuste tõhusama kommunikatsioonivajadus.

Liikumise ja spordi lähteolukord

Kastre vallas on viis avalikku mänguväljakut: Kurepalus, Haaslaval, Võnnus, Mellistes ja Kaagveres. Sportimiseks on avatud Melliste spordihoone ja välijõusaal ning korvpalliväljak; Sillaotsa spordihoone, tenniseväljak, korvpalliväljak ja kergejõustikustaadion ning välijõusaal; Võnnu Keskkooli võimla, korvpalliväljak ja kergejõustikustaadion ning Kaagvere staadion, võrkpalliplats ja välijõusaal. Veel asuvad välikorvpalliplatsid Roiul, Mäksal ja Läänistes ning rannavõrkpalli platsid Kurepalus, Aardlas, Iganeses, Mellistes ja Läänistes. Väljakud võimaldavad harrastada kergejõustikku, tennise-, võrk-, korv- ja jalgpallimänge.

Vooremäe Tervisespordikeskuse aladel on võimalik teha tervisesporti suusa- ja matkaradadel. Tervisespordikeskuse tänapäevases teenindushoones on võimalik korraldada erinevaid sündmusi ja nautida looduse ilu. Tervisesporti on võimalik harrastada ka Järvelja suusa- ja matkaradadel.

Tervisespordiga tegelemiseks sobivad hästi kergliiklusteed Päkste-Roiu-Kurepalu-Aardlapalu suunal ning Võnnu-Hammaste suunal. Kettagolfi on võimalik harrastada Vooremäel, Võnnus, Kaagveres ja Mellistes asuvatel kettagolfi radadel.

Kokku on vallas 29 spordirajatist ja 12 spordiorganisatsiooni. Spordiklubides osaleb 293 harrastajat.

Arengukava koostamise ajal peetud erinevatel aruteludel 2024. aasta kevadel ja sügisel kaardistati spordi- ja liikumisvaldkonnaga seonduvad peamised vajadused:

- Tartu linna sporditaristu ja sporditegevusega konkurentsipüsivuse vajadus;
- piisava arvu kvalifitseeritud treenerite tagamise vajadus;
- olemasolevasse sporditaristusse investeerimise vajadus;
- uute spordirajatiste rajamise vajadus;
- spordikorralduse täpsema juhtimise vajadus;
- Vooremäe Tervisespordikeskuse edasiarendamise vajadus;
- spordisündmuste ja liikumisvõimaluste tõhusama kommunikeerimise vajadus.

4. Kodupaika arendav vald

Liikuvuse lähteolukord

Kastre valda läbivad olulisemad riigiteed: Tartu-Räpina-Värskate tee (45), Tõrvandi-Roiu-Uniküla tee (22140), Vana-Kastre – Roiu tee (222 60), Reola-Hammaste tee (22265), Vana-Kastre – Kastre – Võnnu tee (22270), Hammaste-Rasina tee (22280) ja, Kõnnu-Ahunapalu tee (22286).

Vallas on kohalikke teid kokku 232 km (Allikas: Teeregister). Kõvakattega on 20% maanteedest ja 80% tänavatest (tabel 7). Teede seisukorra parendamine, sh kattega teede osakaalu suurendamine, on taristuvaldkonna üks olulisemaid tegevusi.

Tabel 7. Kastre valla kohalikud teed (pikkused kilomeetrites).

Tee tüüp	Maantee	Tänav	Kokku
Kohalikud teed	225,165	7,097	232,262
sh kattega teed	45,552	5,712	51,264
Kattega teede osakaal	20,23%	80,48%	22,07%

Kohalikel teedel teevad lepingute alusel hooldus- ja remonttöid erinevad ettevõtted. Talvine teehooldus on korraldatud piirkonnapõhiselt.

Kastre vald on üks maakondliku transpordikorralduse keskuse – MTÜ Tartumaa Ühistranspordikeskuse – asutajatest, mille kaudu räägib vald kaasa ühistranspordi korraldamisel. Vald on MTÜ-le teinud ettepanekuid täiendavate liinide käivitamiseks ning

käivitanud ka ise liine, et elanike liikuvus oleks paremini tagatud. Maakonnaliine teenindab AS Hansa Bussiliinid.

Arengukava koostamise ajal peetud erinevatel aruteludel 2024. aasta kevadel ja sügisel kaardistati liikuvuse valdkonnaga seonduvad peamised vajadused:

- ühistranspordi vajaduse järjepidev kaardistamine ning valla asulate ja Tartu linna vaheliste liinide tihendamise vajadus;
- kergliiklusteede juurdeehituse vajadus;
- teehoolduse parendamise vajadus;
- Tartu suunas mineva maantee rekonstrueerimise vajadus;
- kruusateede asfalteerimise vajadus;
- ühenduste loomiseks Tartu linnaga sildade rajamise vajadus;
- "pargi ja reisi" lahenduste loomise vajadus.

Looduskeskkonna lähteolukord

Kastre valla jäätmekäitlust korraldatakse vastavalt kehtestatud jäätmekavale, mis kirjeldab vallas toimivat jäätmekäitlust, annab liigiti ülevaate vallas tekkivatest jäätmetest ja sõnastab valla peamised eesmärgid jäätmekäitluse parendamise osas.

2022. aastal kehtestatud jäätmehoolduseeskirjaga kaotati seni kehtinud valla piirkondade jäätmevedamise erisused ning edaspidiste jäätmevedude korral on Kastre vallas üks terviklik jäätmeveo piirkond. Viimane jäätmeveo hange korraldati 2022. aasta novembris ning võitjaks osutus AS Keskkonnateenused, kes teostab alates 1. veebruarist 2023 jäätmevedu kogu valla territooriumil.

Kastre vallas on mitu pakendipunkti, mille abil kogutakse segapakendeid, papp- ja paberpakendeid ning klaaspakendeid. Ohtlikke jäätmeid, suurjäätmeid ja elektroonikajäätmeid võetakse Kastre valla elanikelt tasuta vastu Tartu jäätmejaamas. Ka Kastre valla Poka kogumispunktis võetakse vastu elektroonikajäätmeid.

Arengukava koostamise ajal peetud erinevatel aruteludel 2024. aasta kevadel ja sügisel kaardistati looduskeskkonna ja kliimaga seonduvad peamised vajadused:

- veesilmade hooldamise vajadus;
- ujumiskohtade korrastamise ja ujumisvõimaluste rajamise vajadus;
- pakendikonteinerite ja jäätmete kogumise võrgustiku parendamise vajadus;
- jäätmete sorteerimisest elanikkonna teadlikkuse tõstmise vajadus;
- uute planeeringute valguses mitmekesise elu- ja liigirikka looduskeskkonna säilitamise vajadus;
- kliimamuutustest tulenevate riskide hindamise vajadus;
- avalike hoonete energiatõhususe parendamise vajadus;
- loodusradade korrashoiu vajadus.

Vee- ja soojamajanduse lähteolukord

Ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arendamine toimub vastavalt Kastre valla ühisveevärgi ja arendamise kavale (ÜVK). Ühisveevärgi ja kanalisatsiooniteenust osutab vallas AS Emajõe veevärk.

Kastre vallas on soojamajanduse arengukava koostatud Võnnu alevikule ja Melliste külale. Teistesse valla piirkondadesse ei ole kaugküttevõrku rajatud. Valda läbib Irboska-Tartu maagaasi kõrgrurvetoru, mille harutoru varustab gaasiga Roiu, Kurepalu ja Haaslava elamute ning tööstusettevõtete ja asutuste lokaalkatlamaju. Paljude piirkondade küttevajadus on seega lahendatud lokaalsete gaasikateldega.

Arengukava koostamise ajal peetud erinevatel aruteludel 2024. aasta kevadel ja sügisel kaardistati vee- ja soojamajandusega seonduvad peamised vajadused:

- veevärgi- ja kanalisatsiooniteenuse teenuse mahu kasvamise vajadus;
- vee- ja kanalisatsioonivõrkude rekonstrueerimise vajadus;
- uute liitumispunktide väljaehitamise vajadus;
- reoveepuhastite rekonstrueerimise vajadus;
- pinna- ja põhjavee reostuse ennetamise vajadus;
- energiasäästlike küttelehenduste edendamise vajadus.

Avaliku ruumi lähteolukord

Kastre valda terviklikult hõlmav üldplaneering on koostamisel. Praegu kehtivad varasemate omavalitsuste üldplaneeringud, mis vajavad ühtlustamist ja ajakohastamist, et tagada valla ühtlane areng.

Kastre vallas lähtub avaliku ruumi arendamine põhimõttest luua turvaline, kaasav ja meeldiv keskkond, mis toetab nii kohalike elanike kui ka külastajate vajadusi. Tähtis on, et arendustegevus tugineks kogukonna kaasamisel ja kohalike vajaduste kaardistamisel.

Arengukava koostamise ajal peetud erinevatel aruteludel 2024. aasta kevadel ja sügisel kaardistati avaliku ruumiga seonduvad peamised vajadused:

- peredele kvaliteetsete ja turvaliste vaba aja veetmise võimaluste tagamiseks nii suuremates asulates kui ka hajaasustusega piirkondades täiendavate mänguväljakute rajamise vajadus;
- jalakäijate- ja jalgrattasõbraliku keskkonna loomiseks, rohealade korrastamiseks ning puhkealade loomiseks suuremate asulate avalike alade tervikliku arendamise vajadus;
- kvaliteetse ja kiire interneti kättesaadavuse tagamiseks (nii era- kui avalikus ruumis) internetiühenduse parendamise vajadus
- parkides, teedel ja ühistranspordipeatuste läheduses turvalisuse ja meeldiva keskkonna tagamiseks ka pimedal ajal avalikus ruumis valgustuse parendamise vajadus;
- piirkonna unikaalsete väärtuste tutvustamiseks (loodusrajad, puhkekohad ja informatiivsed viidad) Kastre valla loodusväärtuste ja ajalooliste paikade avalikuks kasutamiseks kohandamise vajadus.

Ettevõtluse ja turismi lähteolukord

Kastre vallal on hea võimalus tugevdada oma positsiooni ettevõtluse ja turismi sihtkohana läbi strateegilise planeerimise ja koostöö kohalike ettevõtete ning turismivaldkonna osapooltega.

Vallas on arvukalt atraktiivseid turismisihtkohti: Eesti Lennundusmuuseum, Lange Motokeskus, Vana-Kastre linnuse varemed, Võnnu kirik, Aardla polder, Kavastu parv, supluskohad, RMK rajad ja matkateed ning loodusturismi võimalused Vooremäel, Järveljal, Ahunapalus ja Ahja jõel, sh veeturism Emajõel.

2024. aasta novembrikuu seisuga oli Maksu- ja Tolliameti andmetel Kastre vallas kokku registreeritud 985 ettevõtet, kellest tegutsevaid ettevõtteid oli kokku 357 ning neist omakorda töötajatega 242 ettevõtet. Kõige suurema töötajate arvuga ettevõtteid on Kastre vallas ehituse tegevusalas (59 ettevõtet), põllumajanduse, metsamajanduse ja kalapüügi valdkonnas (36 ettevõtet) ning töötleva tööstuse valdkonnas (35 ettevõtet) (Allikas: EMTA, november 2024).

Kokku oli vallas tegutsevates ettevõtetes ca 1400 töökohta. Kõige enam töökohti pakuvad Kastre vallas avaliku halduse ja hariduse (38% kõigist töökohtadest), töötleva tööstuse (21% kõigist töökohtadest) ning ehituse (14%) valdkonnad.

Arengukava koostamise ajal peetud erinevatel aruteludel 2024. aasta kevadel ja sügisel kaardistati ettevõtluse ja turismiga seonduvad peamised vajadused:

- ettevõtlusalade, ärimaade ja äripindade laiendamise vajadus;
- ettevõtete ja turismisihtkohtade turundamise vajadus;
- ettevõtete valda rajamiseks väärtuspakkumise koostamise vajadus;
- ettevõtete tööpakkumiste ja töötajate kokkuviiamise portaali loomise vajadus;
- valla sündmuste ja tegevuste korraldamise ettevõtete kaasamise vajadus.

5. Turvatunnet loov vald

Liiklusohutuse lähteolukord

Kastre valda läbib mitu suurt riigimaanteed, mille haldamise ja ohutuse eest vastutab riik. Kastre vald on viimastel aastatel rajanud juurde kergliiklusteid ning leidnud koostöös Transpordiametiga lahendusi selleks, et muuta nii valla kui ka riigi teedel liiklemist ohutumaks. Siiski vajab piirkonna liiklusohutus pidevat tähelepanu ja edasisi investeeringuid.

Kastre vallas liiklusohutuse arendamise eesmärk luua liiklejatele turvaline ja tänapäevane keskkond. Töö põhineb terviklikul lähenemisel, mis hõlmab nii infrastruktuuri parandamist kui ka elanikkonna teadlikkuse tõstmist. Valla liiklusohutuse tagamisel on võtmetähtsusega jätkuv koostöö Transpordiameti ja kohalike kogukondadega.

Arengukava koostamise ajal peetud erinevatel aruteludel 2024. aasta kevadel ja sügisel kaardistati liiklusohutusega seonduvad peamised vajadused:

- kiiruspiirangutega alade (näiteks Võnnu, Roiu, Melliste, Kurepalu ja Kaagvere) ja teiste probleemsete kohtade ohutumaks muutmise vajadus;
- ohtlike liiklussõlmede ohutumaks muutmise vajadus;
- tänavavalgustuse osakaalu suurendamise vajadus;
- ennetustööga tegelemise vajadus.

Laste ja perede valdkonna lähteolukord

Vallas elab 2025. aasta 1. jaanuari seisuga 1579 last vanuses 0–18 eluaastat. Noorte perede osakaal ja laste ning sündide arv on vallas aasta-aastalt kasvanud.

Ennetus- ja lastekaitsetöökäsi ning perede heaolu tagamiseks on vallas tööl lastekaitse spetsialistid.

2024. aastal oli unikaalsete lastekaitse juhtumite arv 65. Võrreldes 2023. aasta seisuga on see arv kasvanud (2023. aastal tegeleti 39 juhtumiga).

2024. aasta seisuga oli lähisuhtevägivalla juhtumite arv vallas 48. Võrreldes 2023. aasta seisuga on see arv kahanenud (2023. aastal tegeleti 64 lähisuhtevägivalla juhtumiga).

Arengukava koostamise ajal peetud erinevatel aruteludel 2024. aasta kevadel ja sügisel kaardistati laste ja perede valdkonnaga seonduvad peamised vajadused:

- lähisuhtevägivalla ja sõltuvusprobleemide ennetustööga tegelemise vajadus;
- peredele ja lastele suunatud teenuste laiendamise vajadus;
- vanemluskoolituste kättesaadavamaks muutmise vajadus;
- tugiisikuteenuse mahu suurendamise vajadus;
- lastele ja noortele suunatud toetusprogrammide kättesaadavamaks muutmise vajadus.

Tervisedenduse ja tervishoiu lähteolukord

Perearstiteenus on kättesaadav Mellistes, Roiul ja Võnnus. Peale perearstiteenuse on Võnnus ja Roiul avatud apteek. Vallas osutab koduõendusteenust Õenduskontor OÜ. SA Hooldekodu Härmalõngas osutab koduõendusteenust Hoole OÜ. Siiski vajab tervishoiuteenuste kättesaadavus ja tervisedendus piirkonnas edasist arendamist.

Kastre vald seab eesmärgi tagada elanikele kvaliteetne ja kättesaadav tervishoiuteenus ning suurendada elanike terviseteadlikkust. Tervishoiuteenuste arendamisel lähtutakse elanikkonna vajadustest ja koostööst kohalike teenuseosutajatega.

Arengukava koostamise ajal peetud erinevatel aruteludel 2024. aasta kevadel ja sügisel kaardistati tervisedenduse ja tervishoiuga seonduvad peamised vajadused:

- perearstide ja apteekide ruumide ajakohastamise vajadus;
- perearstiteenuse kättesaadavamaks muutmise vajadus;
- tervisliku toitumise, vaimse tervise heaolu ja liikumise vajalikkuse teadlikkuse tõstmise vajadus.

Sotsiaaltöö ja hoolekande lähteolukord

Vallas on korraldatud üldhooldusteenuse osutamine inimestele, kes terviseseisundist, tegevusvõimest või elukeskkonnast tulenevatel põhjustel ei suuda kodustes tingimustes iseseisvalt toime tulla. Üldhooldusteenust osutab 84-teenuskoha võimalusega SA Hooldekodu Härmalõng - üks osakond asub Võnnus ja teine Kastres.

Poka Sotsiaalteenuste Keskuses korraldatakse erivajadustega inimestele, muu hulgas lähedaste hoolduskoormuse vähendamiseks päevahoiuteenuse osutamist ning abivajavatele peredele ja/või üksikisikutele sotsiaalrajatuste teenust, pesupesemis- ja isikliku hügieeni tagamiseks pesemisteenust.

Sotsiaalselt kaasatust vallas toetab Roiu päevakeskus, kus korraldatakse puuetega tööealistele inimestele igapäevast toimetulekuõpet, tehakse käsitööd. Päevakeskus on kokkusaamiskohaks ka aktiivsetele eakatele, sünnipäevade, vestlusringide ja ühiste ettevõtmiste korraldamiseks. Roiu päevakeskuses on korraldatud abivajavatele inimestele pesupesemis- ja pesemisteenust.

Eluruumiteenust vajavatele inimestele on olemas valla erinevates piirkondades olevad sotsiaaleluruumid. Eluruumid vajavad üldjuhul kaasajastamist/renoveerimist.

Vallas on korraldatud koduteenuse osutamine füüsilist abi vajavatele eakatele ja puuetega inimestele kodus keskkonnas toimetulemiseks. Vallas on kolm koduhooldustöötajat, kes osutavad teenust Võnnu, Mäksa või Haaslava piirkonnas.

Vald osutab tugiisikuteenust inimestele, kes vajavad sotsiaalsete, majanduslike, psühholoogiliste või tervislike probleemide tõttu kõrvalabi. Teenus seisneb abivajava inimese juhendamises, motiveerimises. Vallas töötab täisealiste inimeste ja peredega kaks tugiisikut, lisaks on kaks tugiisikut, kes osutavad teenust puuetega lastele.

Korraldatud on isikliku abistaja teenus, mis seisneb puudega inimese füüsilises abistamises kõigis eluvaldkondades. Käesolevalt on teenus korraldatud kahele abivajavale isikule.

Vallas on korraldatud sotsiaaltransporditeenus abivajavatele isikutele, kelle erivajadus takistab isikliku või ühissõiduki kasutamist haridusasutusse, tööle või avalikele teenustele jõudmiseks.

Arengukava koostamise ajal peetud erinevatel aruteludel 2024. aasta kevadel ja sügisel kaardistati sotsiaal- ja hoolekande valdkonnaga seonduvad peamised vajadused:

- sotsiaaleluruumide rekonstrueerimise vajadus;
- sotsiaalrajatuste loomise vajadus (koos rehabiliteerivate/toetavate teenustega);
- erihoolekandeteenuste vajadus;
- täiendavate hooldekodukohtade (sh dementsuse diagnoosiga inimestele) ja hooldekodu kaasajastamise vajadus;
- teenuseid koondavad heaolukeskuse vajadus.

Kriisivalmiduse lähteolukord

Erinevateks kriisideks valmisoleku tagamiseks teeb Kastre vald tihedat koostööd Politsei- ja Piirivalveametiga, Kaitseliiduga, Päästeametiga, Ohvriabi, Transpordiametiga ning teiste riigiasutustega ja ministriumidega. Vallal on olemas toimiv kriisikomisjon, mis koordineerib kriisideks valmistumist ja kriiside lahendamist. Kastre vallas on loodud ka neli kriisiolukordades kasutatavat kerksuskeskust, mis asuvad Kurepalus, Vooremäel, Mellistes ja Võnnus. Need keskused tagavad esmase turvalisuse ja hädaolukorras vajaliku abi ning info elanikele.

Kastre vald seab eesmärgi tugevdada kriisivalmidust ja tagada elanike turvalisus erinevates olukordades. Kriisikomisjoni töö ja kerksuskeskuste arendamine on valla prioriteedid, et valmistuda kiiresti muutuv keskkonnas esile kerkivateks kriisideks. Tähtis on elanike ja ametkondade koostöövõime parandamine ning ennetavate meetmete elluviimine, et vähendada võimalikke riske ja tagada kogukonna turvalisus.

Arengukava koostamise ajal peetud erinevatel aruteludel 2024. aasta kevadel ja sügisel kaardistati kriisivalmidusega seonduvad peamised vajadused:

- vabatahtlike tegevuse toetamise vajadus;
- elutähtsate struktuuride toimepidevuse ja energiavarustuse tagamise vajadus;
- täiendavate tuletõrje veevõtukohtade rajamise vajadus;
- kerksuskeskuste loomise ja avalike hoonete kriisideks valmisoleku tagamise vajadus;
- elanikkonna kriisiolukordades käitumise teadlikkuse tõstmise vajadus.

6. Kogukondi kaasav vald

Kogukondade lähteolukord

Valla eestvedamisel toimuvad regulaarselt Kastre kogukonnafoorumid, mis on kõigi vallas tegutsevate kogukonnatöö, vabaajategevuste ja külaliikumise korraldajate ning huviliste kohtumispaik.

Kastre valla kogukondadel on võimalik esitada ettepanekuid oma kogukonna taristu edendamiseks kaasava eelarve raames. Kaasav eelarve annab vallaelanikule võimaluse rääkida kaasa valla eelarve koostamisel, mille tulemusena luuakse või parendatakse mõni avalikuks kasutamiseks mõeldud objekt. Ettepaneku eeldatav maksumus peab jääma vahemikku 3000 kuni 20 000 eurot. Ettepanekute hindamiseks moodustatud komisjon hindab laekunud ettepanekuid vastavalt määruses sätestatule ja suunab teostatavad ettepanekud rahvahääletusele. Enim hääli saanud idee viiakse ellu järgmisel aastal.

Kastre vald tunnustab oma elanikke mitmete aunimetustega. Igal aastal valitakse Aasta sündmus, Aasta tegu ja Tuleviku tähed, mis on noortele suunatud kultuuri-, hariduse- ja spordipreemia nimetus. Samuti antakse silmapaistvate ja üldkasulike teenete eest Kastre valla vapimärk isikutele, kes on pikka aega täitnud tööülesandeid Kastre valla huvides. Tunnustatakse ka Aasta vabakonda, kelleks on mõni kolmandasse sektorisse kuuluv tegutseja, kes panustab vallaelu edenemisse.

Arengukava koostamise ajal peetud erinevatel aruteludel 2024. aasta kevadel ja sügisel kaardistati kogukondadega seonduvad peamised vajadused:

- uute elanike valla ja kogukonna tegemistesse kaasamise vajadus;
- uute kogukondade eestvedajate leidmise ja põliskogukondade eestvedajate ning järelkasvu kasvatamise vajadus;
- piirkondade ja taristu tasakaalustatud arengu tagamise vajadus;
- kaasava eelarve kriteeriumite ülevaatamise vajadus;
- kogukonnakeskus(t)e loomise vajadus;

- info- ja rahvakoosolekute, foorumite ja kärjate näol vallavalitsuse ja kogukondade vahelise suhte edendamise vajadus.

Avatud valitsemise ja kommunikatsiooni lähteolukord

Kastre Vallavalitsuse ametiasutuses on viis osakonda, kus töötab kokku 50 teenistujat, sh töölepingulised töötajad nagu näiteks koristajad, hooldustöötajad, kalmistuvahid jne. Ameti- ja töökohtade ülesanded on ametijuhendiga kindlaks määratud.

Kastre Vallavolikokku kuulub 17 liiget. Kastre Vallavolikogu komisjonid on:

1. revisjonikomisjon;
2. kultuuri- ja spordikomisjon;
3. haridus- ja noorsootöökomisjon;
4. sotsiaal- ja tervishoiukomisjon;
5. maa- ja majanduskomisjon;
6. eelarvekomisjon.

Toetuste taotlemiseks ja muude toimingute tegemiseks saab kasutada e-vorme.

Info vahendamiseks kasutatakse valla kodulehte ja hallatavate asutuste kodulehti ning igal kuul ilmuvat tasuta infolehte Meie Kastre. Samuti on vallal oma jutusaade PODKASTRE.

Kastre valla valitsemise ja kommunikatsiooniga seoses on ilmnunud mitmeid kitsaskohti, mis mõjutavad elanike ja ettevõtete suhtlust vallavalitsusega.

Kastre valla avatud valitsemise ja kommunikatsiooni parendamine põhineb läbipaistvuse suurendamisel, tõhusama kommunikatsioonisüsteemi loomisel ja kogukonna kaasamise parandamisel.

Kastre vald seab eesmärgiks avatud, läbipaistva ja tõhusa valitsemise. Kommunikatsiooni ja kaasamise parendamine on võtmetähtsusega selleks, et tagada elanike rahulolu ja usaldus. Digiteenuste arendamine ja bürokraatia vähendamine muudavad valitsemisprotsessid sujuvamaks, samas kui valla turundamine ja kvalifitseeritud tööjõu leidmine aitavad kaasa valla maine ja arengu edendamisele. Koostöös kogukonna ja sidusrühmadega tagatakse, et Kastre vald on tänapäevane ja jätkusuutlik omavalitsus.

Arengukava koostamise ajal peetud erinevatel aruteludel 2024. aasta kevadel ja sügisel kaardistati avatud valitsemise ja kommunikatsiooniga seonduvad peamised vajadused:

- valla üleüldise ning valdkondadepõhise kommunikatsiooni parendamise vajadus;
- valla ja selle turismisihtkohtade, ettevõtete, sündmuste ja atraktiivse elukeskkonna turundamise vajadus;
- valda ja valla allasutustesse kvalifitseeritud teenistujate värbamise ja motiveerimise vajadus;
- e-teenuste arendamise vajadus;
- taotluste professionaalse menetlemise kiirendamise ja selgete vastuste koostamise vajadus;
- sisekontrollisüsteemi loomise vajadus;
- vallavalitsuse tööplaanide ja eelarve täitmise kodulehele kandmise vajadus.

